



DOMENICO
STARNONE

Důvěrnosti

≡ KNIHA ZLIN

Důvěrnosti

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

☰ KNIHA ZLIN

Domenico Starnone

Důvěrnosti – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.


ALBATROS MEDIA

fleet

DŮVĚRNOSTI

Domenico Starnone

Přeložila Alice Flemrová

První vyprávění

1.

Láska, co říct, tolik se o ní mluví, ale já si myslím, že jsem tohle slovo nepoužíval moc často, dokonce mám dojem, že jsem ho nepoužil nikdy, třebaže jsem miloval, jistě že jsem miloval, miloval jsem tak, až jsem ztratil hlavu i city. Láska – tak jak jsem ji poznal já – je totiž láva života v surové podobě, která roztaví kultivovaný život, je to erupce, jež smete pochopení i soucit, zdravý rozum i dobré důvody, geografii i historii, zdraví i nemoc, bohatství i chudobu, výjimku i pravidlo. Zůstane jen dychtění a to vás nutí kroutit se jako had na všechny strany, posedlost, na kterou není lék: kde zrovna teď je, kde není, co si myslí, co dělá, co řekla, jaký byl skutečný význam té věty, co mi zamlčuje, a jestli jí bylo dobře tak jako mně, a zda je jí i nadále dobře, když jsem teď daleko, nebo ji moje nepřítomnost oslabuje tak jako mě ta její, jež mě deptá, bere mi veškerou energii, kterou mě naopak nabíjí její přítomnost, co jsem já bez ní, zaseknuté hodiny na rohu frekventované ulice, ach, její hlas, ach, být s ní, zkracovat vzdálenosti, vynulovat je, vymazat kilometry, metry, centimetry, milimetry a mísit se, mást se, přestat být sám sebou, vlastně už teď mám pocit, že jsem nikdy nebyl sám sebou mimo ni, mimo její rozkoš, a to mě plní pýchou, to mě rozveseluje, a taky deprimuje, zaplavuje mě to smutkem, a znovu mě to nabíjí, elektrizuje, mám ji tak moc rád, ano,

nechci nic než její dobro, navždycky, ať se stane cokoli, i když mi uniká, i když miluje jiného, i když mě ponižuje, i když mě naprosto vyždímá, až mi nezůstane ani schopnost mít ji rád. Jaké absurdity se můžou přihodit v hlavě, přát si něčí dobro, a už ho nedokázat mít rád, přát někomu něco zlého, a přitom ho mít dál rád. Mně se to stalo, a proto jsem to slovo odsunul co možná nejdál, nevím, co si počít s andělskou, konejšivou, trylkující láskou, láskou, která očišťuje, s láskou patetickou: to proto, že je mi cizí, jsem ho v průběhu svého dlouhého života tak málo používal. Zato jsem užíval spoustu jiných slov – dychtění, šílení, soužení, zatmění, potřeba, nutnost, toužení –, obávám se, že jich bylo až moc, lovím v pěti tisících letech psaní a mohl bych tak pokračovat kdovíjak dlouho. Ale teď cítím potřebu přejít k Terese, to ona stále odmítala zůstat uvnitř té kombinace pěti písmen, a přitom se dožadovala, a dožaduje se dosud, tisíců a tisíců jiných.

Do Teresy jsem se zbláznil, už když sedávala v lavici u okna a byla to jedna z mých nejbystřejších studentek. Ale uvědomil jsem si to, teprve když mi rok po maturitě zavolala, jednoho krásného podzimního dne mi přišla naproti ke škole, na procházce mi vyprávěla o svém divokém vysokoškolském životě a zničehonic mě políbila. Ten polibek formálně zahájil náš vztah, který trval celkem tři roky a byl plný ve skutečnosti nikdy plně neukojené potřeby absolutního vlastnictví a tenzí, které končily urážkami, pláčem a kousavými výčitkami. Vzpomínám na jeden večer na návštěvě u přátel, bylo nás sedm nebo osm. Seděl jsem vedle nějaké dívky původem z Arles, která byla v Římě jen pár měsíců a komolila italštinu tak svůdným způsobem, že bych si nepřál poslouchat nic jiného než její hlas. Jenže mluvili všichni a zejména Teresa, která říkala tím svým obvyklým velkorysým způsobem velice inteligentní věci, a to s mimořádnou přesností. Musím připustit, že už pár měsíců mi ten její egocentrismus, kdy zvyšovala úroveň i toho nejfrivolnějšího plkání, začínal vadit, a proto jsem měl sklon ji často přerušovat nějakou ironickou poznámkou, ale ona mě

vždycky zpražila pohledem a říkala: promiň, ale teď mluvím já. Tenkrát jsem to s těmi poznámkami možná trochu přehnal, líbila se mi ta dívka z Arles a chtěl jsem se zalíbit i já jí. Teresa se na mě vztekle otočila, popadla nůž na chleba a zaječela: zkus mi ještě jednou skočit do řeči a já skočím a ufiknu ti jazyk, a nejen ten. Pustili jsme se do sebe na veřejnosti, jako bychom tam byli sami, a já si dneska říkám, že tomu tak vážně bylo, tak moc jsme byli pohlčeni jeden druhým v dobrém i ve zlém. Byli tam sice naši známí, byla tam ta dívka z Arles, ale šlo o bezvýznamné figury, důležitá byla jen nepřetržitá přitažlivá a odpudivá síla mezi námi. Bylo to, jako bychom se bezmezně líbili jeden druhému jen proto, abychom se mohli ujistit o tom, že se nesnášíme. Nebo naopak.

Samozřejmě nechýběla šťastná období, kdy jsme probírali všechno možné, žertovali jsme, já jsem ji lechtal, dokud mě dlouze nepolíbila, abych toho konečně nechal. Ale neměla dlouhého trvání, my sami jsme byli narušitelé našeho soužití. Vypadalo to, jako bychom byli přesvědčeni o tom, že násilí, s nímž jsme mezi sebe vytrvale vnášeli nesoulad, nás nakonec promění v ukázkový pár, ale ten cíl místo aby se přibližoval, tak se vzdaloval. Když jsem zjistil, protože mi to vyslepičila právě ta dívka z Arles, že Teresa byla viděna při více než důvěrném chování s jedním známým churavým hrbatým akademikem – zkažené zuby, nemocné oči, prsty jako pavoučí nožky, jimiž hrál na klimpr zbožňujícím studentkám –, zmocnil se mě vůči ní takový odpor, že jsem se vrátil domů a bez vysvětlení jsem ji popadl za vlasy, dovlekl jsem ji do koupelny, chtěl jsem osobně umýt každý milimetr jejího těla marseilleským mýdlem. Nekřičel jsem, mluvil jsem s ní s obvyklou ironií, říkal jsem: já nejsem úzkopský, dělej si, co je ti libo, ale ne s tak nechutným mužem. A ona se vzpouzela, kopala kolem sebe, fackovala mě, škrábala mě, ječela, koukni se na sebe, co jsi ve skutečnosti zač, styď se, styď se.

Tehdy jsme se tak pohádali, až to vypadalo, že je konec, věci, které jsme si vmetli do tváře, se už nedaly vzít zpátky. Nicméně

i tenkrát jsme se dokázali usmířit. Leželi jsme v objetí až do svítání, smáli jsme se té dívce z Arles i tomu pianistovi a profesorovi cytologie. Jenže nás teď vyděsilo, jak jsme riskovali, že jeden o druhého přijdeme. A myslím si, že to bylo tohle leknutí, co nás okamžitě přimělo hledat nějaký způsob, jenž by navždycky stanovil naši vzájemnou závislost.

Teresa přednesla opatrný návrh, řekla: udělejme to tak, že já ti řeknu nějaké svoje tajemství, které je tak hrozné, že jsem si ho nikdy nezkusila vyprávět ani v duchu, a ty mi ale musíš svěřit nějaké odpovídající, něco, co kdyby se zjistilo, trvale by tě to zničilo. Usmála se na mě, jako by mě vyzývala k nějaké hře, ale zdálo se mi, že ve skutečnosti je napjatá jako struna. Úzkost se okamžitě zmocnila i mě, udivilo mě a znepokojilo, že by ona, ve třiaadvaceti letech, skutečně mohla mít tak nesdělitelné tajemství. Já jsem ho ve svých třiatřiceti měl a šlo o tak trapný příběh, že jsem zrudl, jen když jsem na něj pomyslel, upíral jsem zrak na špičky bot a čekal, až ten neklid přejde. Chvilí jsme kolem toho kroužili, dohadovali jsme se, kdo se svěří jako první.

„Nejdřív ty,“ řekla a měla ten ironicky panovačný tón, který nasadila pokaždé, když překypovala citem.

„Ne, nejdřív ty, musím posoudit, jestli je tvoje tajemství tak strašné jako to moje.“

„A proč já ti mám důvěřovat, a ty mně ne?“

„Protože znám svoje tajemství a přijde mi nemožné, že bys i ty měla nějaké podobně nesdělitelné.“

Nakonec po chvíli přetahování ustoupila, rozhořčilo ji především to – aspoň myslím –, že bych ji nepovažoval za schopnou dopustit se nevyslovitelných činů. Nechal jsem ji mluvit bez přerušování a nakonec jsem nedokázal přijít na žádný vhodný komentář.

„No?“

„Je to hnus.“

„Já jsem ti to říkala, teď je řada na tobě. A jestli mi budeš vyprávět nějakou hovadinu, odejdu a víckrát mě neuvidíš.“

Svěřil jsem se, nejdřív útržkovitě, pak čím dál detailněji, nechtěl jsem přestat mluvit, to ona mi řekla už dost. Dlouze jsem si povzdychl, řekl jsem:

„Teď o mně víš to, co nikdy nikdo nezjistil.“

„I ty o mně.“

„Už se nemůžeme rozejít, jsme skutečně jeden v rukou druhého.“

„Ano.“

„Ty nejsi ráda?“

„Jsem.“

„Byl to tvůj nápad.“

„Jasně.“

„Mám tě rád.“

„Já tebe taky.“

„Ale já moc.“

„Já strašně moc.“

O pár dní později, bez hádání, naopak zdvořilými formulacemi, které jsme mezi sebou nikdy nepoužívali, jsme si řekli, že náš vztah už se vyčerpal, a po vzájemné dohodě jsme se rozešli.

2.

Zpočátku jsem cítil úlevu. Teresa, když se to tak vezme, byla nezkontrolovatelná a svárlivá dívka, každá moje věta vyvolávala námitku, každá moje slabost sarkastickou poznámku. A to nepočítám, že se nehádala jen se mnou, ale s každým, s prodavači, poštovními úředníky, městskými strážníky, policisty, sousedy, přáteli, na kterých mi záleželo. Při každé příležitosti ke střetu se mocně zachechtala, znělo to vesele, ale ve skutečnosti to byl vzteklý hrdelní zvuk, který udával rytmus větám napěchovaným urážkami jako nějaká cézura. Nejméně dvakrát jsem se popral s lůzou, která zapomněla, že má co do činění s dívkou. Ale pak přešly dny, přešly týdny, nahromadily se měsíce

bezcílného toulání a úleva zeslábla, začalo se mi po ní stýskat. Nebo jsem spíš pocítil, že prostor, který vykroužila v garsonce, kde jsme spolu bydleli, nebo ten vedle mě na ulici, v kině, kdekoli, byl prázdný, byl šedivý. To je malér, řekl mi jednou jeden kamarád, když se člověk zamiluje do ženy, která je ve všech ohledech živější než on. Ten kamarád měl pravdu: ačkoli jsem nebyl žádná zdechlina, v Terese byla překypující životní energie, a když se vylila z břehů, nedokázala ji zadržet žádná hráz. Tohle bylo krásné a scházelo mi to, občas jsem ji zatoužil zas vidět. Ale zrovna když jsem začal přesvědčovat sám sebe, že není nic špatného na tom jí zatelefonovat, narazil jsem na Nadiu.

O Nadie se nechci moc rozepisovat: byla skromná, velice zdrženlivá, dokonce i když říkala dobrý den, nesmírně zdvořilá, Teresin pravý opak. Seznámil jsem se s ní ve škole, měla vystudovanou matematiku, chovala ambice věnovat se akademické dráze a tohle bylo její první učitelské místo. Zpočátku jsem si jí ani nevšiml, byla na hony vzdálená typu ženy, který mě přitahoval, jako by vůbec nezapadala do doby politických, literárních a erotických hrdinství, jejíž neoddělitelnou součástí jsem se cítil před vztahem s Teresou, během něj i po něm. Nicméně něco se mi na ní – těžko říct co, možná ruměnc, který nedokázala potlačit – týden od týdne líbilo čím dál víc a začal jsem kolem ní kroužit. Pravděpodobně jsem si myslel, že bych ji proti tomu sklonu rudnout mohl obrnit tím, že ji naučím překračovat hranice v každém kontextu jejího života, slovně, a dokonce možná i skutky. Teresu jsem nikdy nic nenaučil, třebaže byla o deset let mladší než já, třebaže to byla moje studentka na gymnáziu, kde jsem dosud pracoval. A to mě chvílemi plnilo hořkostí, zdálo se, že se narodila jako hotový člověk, zatímco Nadia byla zavřená v kruhu o miniaturním průměru, za jehož hranice se nikdy neodvážila.

Nejdřív jsem začal zdvořilými větami, pak jsem nasadil žertovný tón, nakonec jsem ji o jedné přestávce pozval na kávu. Káva za kávou, stal se z toho zvyk, všiml jsem si, že jí na něm záleží víc než mně. Tak jsem jednou počkal pár hodin, až dodělá